

Cadaqués i la modernitat exquisida

Text > EVA VÀZQUEZ

Il·lustració > MARC VICENS

A Cadaqués, encara que m'hi porti la feina, acostumo a anar-hi amb temps per prendre el cafè al Casino, davant de mar. A l'hivern, m'hi arrecero a dins, entre parroquians que fullegen el diari o que, en un silenci inquietant, mouen fitxes de dòmino al fons de la sala, a tocar dels lavabos. Si fa bon temps, com l'última vegada, m'assec en una de les taules de la terrassa i m'encanto mirant l'illot d'es Cucurucuc flotant al fons de la badia a través de la vidriera que separa el cafè de la platja. No és fàcil. El poble més bonic del món ha deixat fa molts anys de ser un secret, i costa fixar la mirada enlloc sense que te l'espatlli l'anar i venir constant de turistes que passen pel davant. La majoria són estrangers, parelles joves i famílies que procuren mimetitzar-se amb l'entorn amb l'uniforme eivissenc que van instaurar els hippies desastrats dels seixanta i que ha adoptat —amb roba de marca, però— la nova tribu de ciclistes vegans i ecologistes que ordenen casa seva seguint els consells de Marie Kondo. Acabo enyorant el traster que una veïna del poble ens va llogar per quatre duros al garatge de casa seva perquè hi féssim nit una colla d'estudiants, llavors que el

turisme es basava també en l'economia submergida. És l'únic allotjament que, encara avui, al cap de més de trenta anys de cotitzar a la Seguretat Social, em podria permetre a Cadaqués, reservat a gent força més adinerada.

Abans de quedar amb Vicenç Altaió, a qui hem vingut a entrevistar per la publicació de l'assaig *El radar americà*, el fotògraf que m'acompanya m'assenyala un punt imprecís a la llunyania: «Veus la punta d'aquell penya-segat que tanca la badia? Doncs allà darrere hi ha el xalet dels Tous». Forço la vista, però des del cafè només veig un braç de terra que es fica a l'aigua: el luxe sempre m'ha semblat més indesxifrabable que el big-bang. En el seu llibre, Altaió no parla d'aquest món aristocràtic que també s'ha fet un lloc a Cadaqués, sinó dels arquitectes Lanfranco Bombelli i Peter Harnden, que van establir-s'hi el 1959 després de viatjar per tot el món com a responsables de les exposicions del Pla Marshall i els pavellons firals del Departament de Comerç nord-americà, els quals van contribuir a divulgar el model de vida capitalista a l'Europa arruïnada per la Segona Guerra Mundial que, poc després, va quedar dividida pel mur de Berlín.

La seva arribada al poble, les cases que hi van reformar o construir i els amics que van atraure amb la seva presència van convertir aquest lloc apartat de tot, excepte del culte a Dalí, en el camp de proves més avançat de l'art d'avantguarda i l'arquitectura moderna. Les cases que hi van projectar, com la de l'escultora Mary Callery, l'editor Jean-Claude Fasquelle, el galerista George Staempfli o el polític Pierre Bordeaux-Groult, són espectaculars i al mateix temps respectuoses amb la pobresa local. Hi destaquen sense desentonar, per entendre'ns. Totes, sense excepció, són propietat avui de gent important: altres arquitectes, grans empresaris. La riquesa, com la modernitat, també practica el nos amb nos. En el seu llibre, Altaió explica dues anècdotes que ajuden a entendre el pas del Cadaqués mític al fordista. Diu que Harnden, els primers estius que hi venia, feia baixar la família del cotxe al primer revolt que oferia vistes al poble per anunciar-los: «Això serà el vostre paradís». Per la mateixa època, José Antonio Coderch, un dels estiuejants pioners, en marxava per sempre molest per l'arribada massiva, en paraules seves, d'«intel·lectuals, artistes i maricons». Hi ha una modernitat exquisida que no ha entès mai la democràcia.

